

Stockholm den 31 oktober 2019

Utbildningsdepartementet
Ministern för högre utbildning och forskning
u.remissvar@regeringskansliet.se

**Ersta Sköndal Bräcke högskola avger härmed sitt underlag till regeringens
forskningspolitik från och med 2021, dnr U2019/02263/UH.**

Roger Klinth
Rektor

Bilaga: Ersta Sköndal Bräcke högskolas underlag till regeringens forskningspolitik
från och med 2021, (Dnr U2019/02263/UH)

Utbildningsdepartementet
Ministern för högre utbildning och forskning
u.remissvar@regeringskansliet.se

Ersta Sköndal Bräcke högskolas underlag till regeringens forskningspolitik från och med 2021 (Dnr U2019/02263/UH)

Sammanfattning

Ersta Sköndal Bräcke högskola har inbjudits att lämna underlag till regeringens kommande forskningspolitik från och med 2021. Nedan presenteras de tre huvudområdena som högskolan ser behov av att prioritera i kommande forskningsproposition.

För det första behövs en fortsatt satsning på praktisk forskning inom hälso- och sjukvårdsområdet, socialtjänst och övriga välfärdsområden. Det ligger i linje med regeringens politik för att kunna möta framtida samhällsutmaningar och strävan efter att välfärdens alla verksamheter och processer ska baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet och samtidigt uppnå hållbarhetsmålen inför 2030.

För det andra ser högskolan behov av att regeringen satsar resurser på innovativa tvärdisciplinära projekt som sammanfogar praktisk forskning, utbildning och samverkan med sektorn. Ersta Sköndal Bräcke högskola nuvarande ägare, Ersta diakoni, Stiftelsen Stora Sköndal och Bräcke diakoni samt tillträdande ägare Stiftelsen Stockholm Sjukhem, som de fyra största aktörerna inom den idéburna sektorn, ger unik möjlighet att pröva nya satsningar och innovativa samarbeten inom forskning, utbildning och praktisk verksamhet.

Slutligen vill Ersta Sköndal Bräcke högskola understryka behovet av en fortsatt satsning på forskningsförankring av utbildningar. En tydlig sådan satsning är att höja ersättningen till 12 000 kr/helårsstudent både för statliga lärosäten och för enskilda utbildningsanordnare med utbildningar som leder till legitimationsyrken, just för att skapa likvärdiga förhållanden i och förutsättningar för legitimationsgrundande utbildningar oavsett huvudman och därmed för den framtida hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Satsningar på praktisknära forskning för att möta både nationella och globala samhällsutmaningar

I *forskningspropositionen 2016/17:50* gjorde regeringen en stor satsning på praktisknära forskning både inom vård- och omsorgsområdet och inom socialtjänstområdet. Vidare framgår det av propositionen att forskningen bör främja tvärvetenskap och teknikutveckling samt bidra till att öka nyttiggörandet av kvalitetssäkrad kunskap. Satsningen ska stärka samverkan mellan forskning och praktik samt öka delaktigheten från brukare och anhöriga. (s. 90)

För att kunna möta nuvarande och framtida samhällsutmaningar vill Ersta Sköndal Bräcke högskola understryka behovet av fortsatt satsning på den praktisknära forskningen inom hälso- och sjukvårdsområdet, socialtjänst och övriga välfärdsområden samt forskning kring nya aktörer inom det civila samhället. I *Ersta Sköndal Bräcke högskolas forskningsstrategi* för perioden 2018–2022 har högskolan identifierat utmaningar i dagens och morgondagens samhälle. Till de viktiga frågorna hör t.ex. den ökande socioekonomiska ojämlikheten, jämlik tillgång till och fördelning av vård och välfärdsinsatser, en större mångfald i befolkningen, ett ökande behov av vård och omsorg bland de äldsta i befolkningen, förändrade relationer mellan medborgare, offentlig sektor, näringslivet och det civila samhällets organisationer, förhållandet mellan institutionsbunden vård och hemanknuten vård och omsorg, olika former av IT-stöd och teknikanvändning inom omsorg och vård. I forskningsstrategin framgår därtill att högskolans forskning, utbildning och samverkansuppdrag ska berika varandra genom att just vara praktik- och verksamhetsnära. Den praktisknära forskningen har betydande relevans för högskolans olika utbildningsprogram, men också för professions- och verksamhetsutveckling inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och övriga välfärdsområden.

I *SOU 2019:13, Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet* understryks bl.a. att regeringen behöver utreda hur tvärdisciplinär kompetens kan stimuleras och premieras. Det framgår vidare att regeringen inför nästa forskningsproposition bör uppdraga åt universitet och högskolor, forskningsfinansiärer och andra relevanta myndigheter att belysa forsknings- och innovationsbehov i relation till Agenda 2030. Det framkommer vidare att kommande forskningsproposition bör prioritera utmaningsdriven forskning och innovation inom områden som bidrar till omställning i riktning mot hållbar utveckling i linje med de 17 hållbarhetsmålen.

I högskolans forskningsstrategi anges att forskningen ska vara samhällsrelevant och ha en samhällsförbättrande ambition. Den ska därför vara lyhörd för nationella och globala samhällsförändringar som påverkar människors hälsa och livsvillkor; den ska bidra till ett hållbart samhälle, i ekonomiskt, socialt och miljömässigt avseende och ha ett tydligt jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv. Den ska bidra till att stärka

människor i utsatta livssituationer och till att mänskliga rättigheter beaktas. Inom högskolans forskningsområden bedrivs forskning som direkt har koppling till flera av hållbarhetsmålen, till exempel forskning om barns uppväxtvillkor, forskning inom palliativ vård ur ett livscykelperspektiv, forskning om tillitens stabilitet, förändring och mönster, forskning om medborgarnas engagemang.

En rejäl satsning på praktiktäta forskning inom hälso- och sjukvård, socialtjänst och välfärden är också en förutsättning för ett mer framtidsdrivet arbete för ett hållbart välfärdssamhälle.

Nya samarbetsarenor – Ersta Sköndal Bräcke högskolas unika möjligheter tillsammans med sina ägare

Kompetensutveckling- och kompetensförsörjning är med stor sannolikhet de viktigaste frågorna för välfärdens och vårdens aktörer i framtiden. Det är därför angeläget att planera för och vidta kraftfulla åtgärder i syfte att förbättra kompetens- och rekryteringsbasen av såväl studenter, lärare och forskare inom högskolor som personal inom välfärdens olika områden, om Sverige ska kunna säkerställa hög kvalitet och förmåga att förmedla rätt insatser inom t.ex. hälso- och sjukvård, omsorg och socialtjänst. Utmaningarna för att kunna möta dagens och morgondagens krav och förväntningar på välfärdstjänster är stora och komplexa. De rör såväl äldres vård och omsorg som barns hälsa, välbefinnande och livsvillkor. Det handlar om sköra, multisjuka äldres behov när livet är begränsat, ökad ensamhet och hemlöshet, våld i nära relationer, psykisk ohälsa, migration och ensamkommande flyktingbarn.

I flera avseenden går utvecklingen åt fel håll. Återkommande rapporter om hälso- och välfärdssystemens effekter vittnar om bl.a. ojämlikhetstendenser och ökade klyftor, olika förutsättningar och förmåga till inkludering i arbetsliv och det digitala samhället, ökade vårdköer, socialt utanförskap, ökad ohälsa främst hos barn och unga, ökade och förändrade kompetensbehov inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Det finns ett stort behov av att låta nya lösningar växa fram. Det krävs evidensbaserade arbetssätt, nya strukturella insatser för både kompetens- och karriärutveckling samt kunskaper om vilka metoder och insatser som har bäst effekter i de komplexa miljöer som präglar samhällsutvecklingen. Kunskaper om insatser, resultat och vad som ger god kvalitet och avsedda effekter är en förutsättning för en evidensbaserad praktik inom välfärdens olika områden.

Inom kort kommer Ersta Sköndal Bräcke högskola att få en ny och unik ägarkonstellation med fyra ägare med djupa rötter i det civila samhället. Ägarna tar ansvar för att tillsammans driva på förnyelse av kunskapsutvecklingen inom hälsa och välfärd där utbildning, forskning och praktisk verksamhet går hand i hand. Nya initiativ och lösningar vore möjliga att pröva och genomföra inom ramen för det nya

samägandet av Ersta Sköndal Bräcke högskola. Till exempel tvärvetenskapliga och tvärsektoriella samhällsanknutna forskningsprogram där implementeringsfasen ska ingå i programidéerna och nya anställningsformer för praktisknära lärare och forskare (kombinationsanställningar 50/50). Dessutom finns ett stort behov av fortbildning inom sektorn, nya former för livslångt lärande, kompetensutveckling och karriärvägar för välfärdens olika professioner, vilket Ersta Sköndal Bräcke högskola redan idag erbjuder i form av uppdragsutbildning.

Det kommer att krävas tillskott av resurser, omprioriteringar och fokusering för att förverkliga en långsiktig kompetensuppbyggnad och en hållbar kapacitet för samhällsanknutna utbildnings- och forskningsmiljöer. Ersta Sköndal Bräcke högskola ser därför behov av att regeringen satsar ökade resurser för stöd till innovativa tvärdisciplinära program/projekt, som sammanfogar praktisknära forskning, utbildning och samverkan med sektorn via de statliga forskningsfinansiärerna.

Finansiella förutsättningar för utbildningens forskningsanknytning

Ersta Sköndal Bräcke högskola vill framhålla behovet av en förstärkning av forskningsanknytningen i utbildningen som en del i en aktiv satsning på en forskningspolitik för hälso- och sjukvården. En väl fungerande hälso- och sjukvård förutsätter ett nära samband mellan forskning och utbildning, eftersom samtliga utbildningar ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, vilket även framgår av *forskningspropositionen 2016/17:50*.

Tillsammans med Röda Korsets Högskola och Sophiahemmet Högskola har Ersta Sköndal Bräcke högskola lämnat in ett gemensamt underlag till kommande forskningsproposition för att understryka rimligheten i att enskilda utbildningsanordnare, som utbildar studenter till legitimationsyrken, ges samma ekonomiska förutsättningar som motsvarande statliga lärosäten för att bedriva en forskningsanknuten utbildning. Tillsammans utbildar våra tre lärosäten mer än 10 procent av landets sjuksköterskor och som enskilda utbildningsanordnare blir vi kvalitetsgranskade i det nationella kvalitetssäkringssystemet på samma grunder som statliga lärosäten. Det behöver därför göras en tydlig satsning av regeringen på att fördjupa kvaliteten i sjuksköterske- och specialistjuksköterskeutbildningen, så att dessa professioner ges förutsättningar att adressera de komplexa utmaningar inom hälso- och sjukvården som lyfts fram av regeringens egna utredningar och myndigheter. En sådan tydlig satsning vore att höja statens ersättningen till 12 000 kr/helårsstudent både för statliga lärosäten och för enskilda utbildningssamordnare för utbildningar som leder till legitimationsyrken, just för att skapa likvärdiga förhållanden i förutsättningarna för legitimationsgrundande utbildningar oavsett huvudman och därmed för den framtida hälso- och sjukvården och socialtjänsten.